

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging „opbouw“

Het gericht over de woordverdraaiing

„Wanneer dan dit volk of een profeet of een priester u vraagt: Wat is des Heren last?, zeg dan tot hen: Gij zijt de last en Ik zal u afwerpen, luidt het woord des Heren... want de last zal voor ieder zijn eigen woord zijn, dat gij verdraait de woorden van de levende God...“

(Jeremia 23 : 33, 36)

Dit gedeelte van Jeremia's profetie is niet gemakkelijk te verstaan. We krijgen de sleutel tot dat verstaan echter in handen, als we beseffen, dat het woord, dat hier met „last“ wordt weergegeven, tweemaal betekenis heeft. Het is afgeleid van een werkwoord, dat „verheffen“ betekent. Nu kan men verschillende zaken verheffen: Men kan de stem verheffen; men kan ook een vracht, een zwaar gewicht, verheffen van de grond. En zo wordt dat woord van onze tekst gebruikt voor de uitspraak van de profeet, die (met stemverheffing) gedaan wordt, maar ook voor een vracht, die men moet torsen. En van deze dubbele betekenis heeft Israël in Jeremia's dagen een slecht gebruik gemaakt. Het is gaan spotten. O, het gebruikte nog wel de juiste woorden, maar het bespote daarmee de Here en zijn profeet. Het vroeg ogenschijnlijk vroom naar de uitspraak des Heren door de dienst van de profeet, maar het bedoelde iets anders. Het bedoelde: Wat heeft de Here ons nu weer op te leggen? Wat laat Hij ons nu weer torsen, welke vracht van geboden, welk gewicht van gerichten? Het volk was dus op een goddeloze manier „geestig“. Het had de woorden uit het woordenboek van de profetie verdraaid om zo te kunnen spotten. Het spotte als het ware „in de tale Kanaäns“. Dat was het vreselijke.

Met deze woordverdraaiing wordt nu het Verbond des Heren in zijn tegendeel verkeerd. Dat is het erge. Want wat doet de Here, als Hij de profeten met hun boodschap, met hun uitspraak, naar zijn volk zendt? Hij spreekt dan tot zijn volk als Israëls Maker en als Israëls Man. Hij spreekt dan tot zijn volk als de Vader, die zijn zoon gedragen heeft — uit Egypte, de woestijn door, de historie door. Hij spreekt dan tot het hart van Jeruzalem, opdat de ontrouwe vrouw zal terugkeren naar haar Man, die in het verlangen van zijn Goddelijk hart terugdenkt aan de genegenheid van Israëls jeugd, toen het volk Hem gevolgd was in de woestijn. „Keert terug, o afkerige kinderen, laat u dragen door de Vader, die u opgenomen heeft in het begin van uw volksbestaan — in vaderlijke liefde, in ontferming“. Ook als de Here met gerichten dreigt, ook als Hij zijn volk vreselijke dingen doet horen, ook dan herkennen we in die stem, in die uitspraak der profeten, de Vader, die in liefde wil blijven dragen, de Man, die de gemeenschap met de vrouw niet wil opgeven. Laat de vrouw toch niet volharden in de ontrouw. Laat de zoon toch ophouden wegen te kiezen, waarop de Vader hem niet dragen kan. Teleurgestelde liefde roept Israël terug in die uitspraken der profeten. De Man roept de vrouw, de Vader roept de zoon!

Dan verstaat u het vreselijke van Israëls „geestigheid“. „Wat is des Heren last?“ Hier

wordt maar niet een woordje, neen, hier wordt het hele Verbond verdraaid. De Man roept zijn vrouw terug, denkend aan haar vroegere genegenheid. En wat zegt die vrouw? Ze zegt „geestig“: „Wat heeft Hij mij nu weer op te leggen? Wat voor vracht legt Hij zijn slavin nu weer op, Hij, die erop uit is ons altijd te vermoeien? Wat geeft Hij ons nu weer te torsen?“ De Man, die zijn zoon gedragen heeft in liefde, tot nu toe, Hij roept door zijn profeten zijn zoon terug. En wat antwoordt die zoon? Hij zegt „geestig“: „Wat heeft de Here me nu weer op te leggen? Wij moeten Hem met al zijn geboden immers torsen? Die God is immers een vracht voor ons?“ De Vader, die zijn zoon gedragen heeft... een vracht, die door die arme vermoede zoon gedragen moet worden. De Man, die zijn vrouw in liefde nog terugroept... een slavendrijver, die zijn slavin vrachten oplegt. Ja, hier wordt aan de God der genade en der verlossing toegeschreven de haat van Farao in Egypte. Hier worden tenslotte woorden op de Here toegepast, die de Schrift voor het werk van de duivel gebruikt. De duivel ja, dat is een slavendrijver!

Dan ontbrandt de toorn des Heren. Als Israël dan beslist spreken wil van de last, van de vracht des Heren, welnu, dan zal de Here dat ook eens gaan doen. Maar dan goed. Last des Heren? Ja, maar denk dan aan de historie! „Gij zijt, o Israël, door Mij gedragen van moeders lijf aan, opgenomen van de moederschoot af.“ (Jesaja 46 : 3). Als er dan van een vracht gesproken moet worden, dan is niet de Here die vracht, neen, dan is Israël dat! De Here heeft steeds zijn zoon gedragen. Ach, dat was voor Hem geen nare belasting. Dat was voor zijn macht en voor zijn liefde geen akeelig gewicht. Dat was zijn liefdewerk aan zijn volk. Maar nu, nu die gedragen zoon gaat klagen over de vracht, die Vader hem oplegt, nu gaat de Vader ineens het gewicht van zijn zoon voelen. Wat machtige legers niet konden bereiken, wat geweldige vijanden nooit konden bewerken, dat vermag die klagende, spottende stem van Israël, de zoon, die tot nu toe gedragen is. Want nu gaat de Vader de last van die zoon gevoelen. Nu wordt Hij moe deze last te dragen. De zoon heeft zijn Vader op het hart getrapt met zijn spottende vraag. Ja, de last des Heren! „Gij, gij zijt die last en Ik zal u afwerpen“, spreekt de Here. Hier opent zich reeds de zwarte poort van de Babylonische ballingschap, waarin dit spottende geslacht de ondergang zal vinden. Ja, wat de machtigste volkeren nooit konden bewerken, dat heeft de spottende woordverdraaiing van de zoon bewerkt! De Here is de last moe geworden!

De Here voegt daaraan nog iets toe. Dat is nodig ook. Want als straks het gericht komt, dan zal het volk misschien nog zeggen: „Zie je wel, we hebben wel gelijk gehad! We spraken over de vracht des Heren. We hebben gevraagd, welke vracht Hij ons nu weer wilde opleggen, welke vracht van gerichten, welke last van rampen. En zie maar eens, het gericht is gekomen! Het is gekomen van de Here. Jeremia kan mooi praten, maar we hadden toch

gelijk. De Here legt ons die vracht immers op?“ Ja, daarom moet Jeremia nog één ding zeggen. Als ge straks het gewicht van het gericht gevoelt, als ge straks inderdaad een last te dragen hebt, zegt dan niet: „Dit is te wijten aan de Here“. Want dan draagt ge het gewicht van uw eigen zonde, uw zonde van woordverdraaiing, uw zonde van Verbondsverdraaiing. Dan moet de zoon de Vader niet verwijten, dat hij er zo slecht aan toe is. Neen, de Vader is het moe geworden door de klagende spottende stem van die zoon. Klaagt dan niet over de last des Heren. Een ieder moet dan klagen over zijn zonde. Uitleiding uit Egypte — ondergang in de ballingschap. Tussen die beide staat uw zonde. Die is de oorzaak. De last zal voor ieder zijn eigen woord zijn, zijn eigen klacht, zijn eigen spottend, zijn eigen vreselijke „geestigheid“. Die zonde legt u de last op. Daaraan hebt ge alles te wijten! De Here een last voor U? Neen en nog eens neen! Gij zijt de Here tot een last geworden. En uw zonde is de last, die gij zult moeten dragen!

De kerk vandaag mag zich verblijden over de gemeenschap met haar God en Vader in Christus. God heeft in Christus naar zijn volk omgezien. Hij heeft zijn eniggeboren Zoon gegeven, opdat wij in Hem, die geleden heeft en gestorven is het leven zouden hebben. Zo heeft de Vader ons gedragen — in deze Goddelijke liefde. Zo heeft Hij zijn volk gedragen uit de zwarte schaduw van de dood. Zo heeft de Here de uittocht uit Egypte in zijn Zoon vervuld. Dit heil is in de Doop ons verzegeld en op het hart gebonden. Het is ook ons en onze kinderen in de belofte geschonken. En het Woord des Heren gaat uit, opdat wij ons aan zijn Vaderlijke liefde houden, opdat wij ons laten dragen door de hand des Vaders, op het gelegde fundament van Christus' offer, ons buigend onder Christus' zachte juk. En wat is nu het grote gevaar voor ons? De vijandschap der wereld? De macht van vijandige mensen? Neen, die zullen er nooit in slagen onze Vader in Christus moe te maken. Dit is het grote gevaar, dat wij, die door Gods Vaderhand in Christus gedragen zijn en gedragen worden, ... dat wij gaan klagen over de last des Heren: „Nu moet ik al weer naar de kerk. Nu moet ik dit weer laten en dat weer doen“. Denk maar eens aan de praat van onze kinderen: „De vriendjes mogen alles en wij, wij mogen nooit eens wat!“ En denk eens aan de jongens en meisjes, die „niet vrij zijn“ om te kiezen wie en wat ze willen en die dat maar een last vinden. En denk aan uzelf. Hoe hoort u het gebod van Christus? Hoe hoort u zijn vermaning, als Hij u aanzegt, dat u zichzelf moet verloochenen om zijnen wil — in de verhouding tot broeders en zusters, die hun gebreken hebben, in het verdienen en uitgeven van uw geld. Spreekt u dan ook van de last des Heren?

Dat is het grote gevaar voor ons. Want dit maakt de Here moe. Dit antwoord van ons op zijn Woord, op het Woord van Hem, die ons gedragen heeft, die ons zijn Zoon gegeven heeft, opdat wij „Vader“ zouden zeggen.

„Gij zijt de last voor Mij. En uw klagende en spottende stem, zij is de last voor u“ — Laat zulk een woord op ons geen toepassing vinden!

Welk een vrede heeft elk, die zijn God en Vader ziet.

„Want vreë heeft elk, die uwe wet bemint!“

Terneuzen.

H. Smit

De weg tot willekeur geopend

(I)

In 't Gereformeerd Gezinsblad van 13 febr. j.l. was het besluit te lezen, dat de Part. Synode van de provincie Groningen genomen heeft inzake de schorsing van ds. A. v. d. Ziel. Dit besluit is de redactie door het moderamen verstrekt, zodat het niet ongeoorloofd is het publiek te gaan beoordelen. Tot deze beoordeling willen we ons zetten in dit en een volgend artikel.

We geven eerst enkele opmerkingen over het stuk als geheel.

Zwaarwichtig

Het eerste, dat ons bij de lezing opvalt, is dat dit een meer zwaarwichtig dan helder stuk is. De logische orde en onderlinge samenhang is moeilijk te ontdekken. Beschouwingen worden gegeven over art. 31 en 79 van de Kerkenordening, die in een kerkelijk besluit niet thuishoren en voor een kerkelijke vergadering altijd gevaarlijk zijn. Ze moeten besluiten in overeenstemming met de K.O. en geen beschouwingen leveren over de K.O. Dan begeven zij zich op glad ijs.

Kerkleden, die niet gewend zijn kerkelijke besluiten te lezen, zullen uit dit stuk niet veel meer kunnen opmaken, dan dat deze P.S. de schorsing van ds. v. d. Ziel zowel in materieel als in kerkelijk opzicht heeft goedgekeurd. En de brede opzet van dit stuk zal hoogstens bij hen de indruk wekken: „Het zijn knappe koppen, die dit hebben opgesteld. Het zal wel in orde zijn”. Daarom is het nuttig er op te wijzen dat het geheel meer zwaarwichtig dan helder is.

Deze zwaarwichtigheid gaat zelfs voort tot het lichtelijk belachelijke, wanneer deze Synode in haar constatering constateert, dat zij zelf inmiddels uitspraken heeft gedaan!, zie onder C.

De bedoelde zwaarwichtigheid vormt een gevaar. Zij vertroebelt het oordeel en schaadt de discretie. Want door haar wordt alles als even gewichtig en belangrijk voorgesteld: fouten worden tot zonden gebombardeerd. Wat werkelijk belangrijk is tekent zich niet meer scherp af tegen wat van minder betekenis is. Het nuchtere oordeel gaat verloren. Ik signaleer hier een verschijnsel, dat zich wel meer in onze kerken voordoet en tot ernstige spanningen leidt. Vandaar mijn wijzen op dit verschijnsel.

Foutieve beschouwingen over art. 31 K.O.

In A3 zegt de P.S. dat in art. 31 K.O. op eigen wijze de **grondslag** van 't kerkverband, dat overeengekomen is, wordt gestipuleerd. Blijkens de uitdrukking: „m.a.w.” zit dit in de omschrijving van wederzijdse rechten en plichten van kerkleden en mindere vergaderingen enerzijds en kerkeraad en meerdere vergaderingen anderzijds.

Maar hier kan toch kwalijk van **grondslag** gesproken worden. De grondslag van het kerkverband is Gods Woord, en niet wederzijdse rechten en plichten.

Het is echter wel duidelijk, waarom de P.S. zo spreekt. Zij wil zich straks op art. 31 K.O. beroepen voor haar besluitvorming. Daarom moet aan dit artikel een fundamentele betekenis worden gegeven, zie 6 en 7. Maar dat gebeurt hier dan wel op een allerongelukkigste wijze.

Er wordt hier over art. 31 wel vreemd gesproken.

Letten we, om dit te zien, op A4.

We lezen daar: „dat in het slot van het tweede gedeelte van art. 31 K.O. geformuleerd is de absolute voorwaarde, waarvan o.m. het recht van appèl afhankelijk is”.

Toen ik dit las, heb ik mijn ogen toch uitgevreven en mezelf afgevraagd: Hoe heeft een P.S. dergelijke nonsens van een onbekwame opsteller toch kunnen laten passeren. Want het slot van het 2de-deel van art. 31 spreekt evenmin als het gehele tweede deel van het recht van appèl. Het handelt over het recht (en de

plicht) besluiten van een kerkelijke vergadering **niet voor vast en bondig te houden** als n.l. bewezen wordt dat zij strijden tegen het woord Gods en/of de kerkenordening. 't **Eerste** deel van dit artikel handelt over het recht van appèl: **Zo iemand zich beklagt door de uitspraak des mindere vergadering verongelijkt te zijn**, dezelve zal zich op een meerdere kerkelijke vergadering beroepen mogen. De door ons onderstreepte woorden geven de voorwaarde aan voor appèl. Het zich **verongelijkt** achten.

In de praktijk is dit „verongelijkt” dan nog heel ruim geïnterpreteerd. Waarom hier dan ook nog van een **absolute** voorwaarde gesproken wordt door de P.S. van Groningen mag een raadsel heten.

Het moet ontstellend genoemd worden een P.S. op dergelijke fouten te moeten wijzen. Heeft hier kennis van zaken en rustig overwegen de vergadering beheerst?

En dit is niet het enige geval van slecht lezen en kennen van de K.O. en van een rede-neertrant, die de kenmerken draagt van **uit te gaan** van wat bewezen moet **worden** en daarom van ongemotiveerd spreken en oordelen.

We zien dit direct in het vervolg: A5.

We lezen daar: „dat in art. 31 K.O. nadrukkelijk gesteld wordt dat de Heilige Schrift de Hoogste Rechter is;”

Staat dat nog wel „nadrukkelijk” in art. 31 K.O.?

Ik vraag niet of de stelling dat Gods Woord de hoogste rechter is, op zichzelf juist is. Ik stem haar volmondig toe. Ik vraag alleen, of dit „nadrukkelijk” in art. 31 K.O. staat.

Wat kunnen we beter doen, dan het gehele artikel even afschrijven. Hier volgt het dan: „Zo iemand zich beklagt door de uitspraak der mindere vergadering verongelijkt te zijn, dezelve zal zich op een meerdere kerkelijke vergadering beroepen mogen; en 't gene door de meeste stemmen goedgevonden is, zal voor vast en bondig gehouden worden. Tenzij dat het bewezen wordt te strijden tegen het Woord Gods, of tegen de artikelen in deze generale synode besloten, zolang als dezelve door geen andere generale synode veranderd zijn”.

Waar staat nu **nadrukkelijk**, dat Gods Woord de hoogste Rechter is? Het staat er eenvoudig niet. Noch met uitgedrukte woorden, noch impliciet. Voor wat het recht betreft om kerkelijke besluiten niet voor vast en bondig te houden worden **hier** Gods Woord en de kerkordening zelfs eenvoudig **naast elkaar** gesteld.

Het is niet de eerste keer, dat ik dit opmerk.

In zijn Toelichting op het Synode-besluit ter schorsing van Prof. dr. K. Schilder stelde prof. Nauta inzake de hantering van art. 31 K.O. de Kerkenordening beneden Gods Woord. Bij strijdigheid van Synode-besluiten met Gods Woord, ja, dan was er iets ernstigs aan de hand, maar als het slechts strijdigheid met de K.O. betrof, nu ja, dan maar geen alarm geblazen. Men zocht zich toen met de meest kromme redeneringen te handhaven tegen de uitgebrachte kritiek. Ik schreef daarover in „De Feitelijke Toedracht” dat in art. 31 - IN DIT GEVAL - Schrift en Kerkenordening op één lijn worden gesteld, n.l. als het betreft bepaalde besluiten niet voor vast en bondig te houden.

Beide geve daartoe gelijkelijk het recht. En t.a.v. de opvatting van Nauta schreef ik: „Zo krijgt natuurlijk de hiërarchie brede armslag en kunnen de deputaten als éis stellen een voorlopige onderwerping aan besluiten, die met de kerkenordening strijden”. - (pag 132, 3e druk).

Maar is het wat anders, wezenlijk anders, als men vandaag de binding aan art. 79 K.O., tweede gedeelte, niet al te zwaar neemt en nota bene poneert: dat art. **31 K.O.** stelt dat de Heilige Schrift de hoogste Rechter is? Ook dit is knoeierij, evenals 20 jaar geleden. Maar zij is nodig voor het straks volgende betoog!

Daaraan verbetert A6 niets, waar we lezen dat de Gereformeerde Kerken in Nederland blijkens het slot van art. 31 K.O. de kerkenordening aanvaard hebben als **schriftuurlijke ordening** voor het samenleven der kerken in het overeengekomen verband.

Deze bewering is in het gehele raam van A door A5 voldoende geneutraliseerd om te kunnen gelden over heel de linie en fungeert slechts als een theoretische toegift. Er kan van de K.O. afgeweken worden, zonder dat dit tot bestraffen behoeft te leiden. Zie „en spreekt uit” onder 3, waar de **afwijking** van de schorsingsweg naar art. 79 wordt erkend, maar aan de kerkeraad van Groningen-Zuid **niet** „mag worden verweten”.

Het is met de beschouwingen der Synode over art. 31 K.O. onder A3, 4 en 5 dus niet best gesteld. Ze zijn ongemotiveerd, er naast, en onverantwoord, beschamend.

De methode van redenering: art. 79 K.O.

In het voorgaande wezen we er reeds op, dat de P.S. van Groningen een bepaalde rede-neertrant volgt, die **uitgaat** van wat bewezen moet **worden**. Het is niet de methode van rustig lezen en overwegen van de betrokken bepalingen, om daardoor geleid tot een conclusie te komen, maar die van het vooropstellen van de conclusie en de redenering **daarheen** leiden.

Dat wordt wel heel duidelijk in haar spreken over art. 79. Onder B1 overweegt zij, „dat art. 79 K.O. over de „Censuur over kerkedienaren” allereerst stelt de omstandigheid, wanneer deze censuur geïnterpreteerd moet worden”.

Daaraan wordt onder 2 toegevoegd: „dat art. 79 in geval censuur noodzakelijk is, voorts stelt de schorsings- en afzettingen”.

Deze voorstelling van zaken is apert onjuist en verraadt een gebrekkig inzicht in de zaak van censuur over ambtsdragers. Deze voorstelling toch gaat er van uit, dat hier een geheel nieuw hoofdstuk van de kerkenordening begint. Maar dat is niet het geval. Het hoofdstuk over de kerkelijke tucht begint met art. 71. In dit hoofdstuk worden de schriftuurlijke regels omtrent de kerkelijke tucht uiteen gezet. Onder deze tucht vallen ook de ambtsdragers. Dat er nog een tweetal artikelen over de tucht over ambtsdragers volgen, vindt zijn oorzaak hierin, dat er hier meer waarborg en oordeel van anderen nodig is, schrijft Rutgers in zijn kerkelijke Adviezen. Zie ook mijn brochure „Schorsing en kerkverband, pag. 7 en 8, waar ik breder over deze kwestie handel en de vindplaats van citaten aangeef.

De zin van art. 79 K.O. is daarom deze: Als er bij ambtsdragers van ernstige zonde sprake is, zal de censuur niet door een kerkeraad alléén uitgeoefend mogen worden. Het redbeleid is dus niet: in bepaalde gevallen moet er censuur over ambtsdragers geïnterpreteerd worden en dat moet dan op die en die wijze, maar: **er mag slechts op die en die wijze** censuur over ambtsdragers geïnterpreteerd worden, als deze ambtsdragers zich hebben misgaan door een openbare grove zonde te bedrijven.

De eigenlijke spits van art. 79 wordt hier direct door de P.S. van Groningen in haar voorstelling van zaken, die onkunde verraadt, afgebroken. Maar het is geen onkunde alleen, die de P.S. hier parten speelt. Het is ook: de weg plaveien voor haar uiteindelijke conclusie. Keurig gebeurt dat in B3; „dat in geval van noodzakelijkheid van schorsing deze **weg** dient te worden bewandeld en door de betrokken kerkeraad en door die van de genabuude kerk. en bij blijvende verschil in eindoordeel ook door de classis”. Zo kan straks worden gezegd: Als het kerkverband in gebreke blijft om te schorsen, moet een kerkeraad het wel op eigen houtje doen, uitspraak 2 en 3.

Maar het bezwaar is, dat hier de voorstelling van zaken gegeven wordt, dat **art. 79** in deze richting wijst.

Maar art. 79 zegt: Als er censuur geïnterpreteerd moet worden over ambtsdragers, mag dit alleen in samenwerking met de naburige kerkeraad en als het predikanten betreft, mogen de genoemde twee kerkeraden niet verder gaan dan de schorsing. De afzetting zal aan het oordeel van de classis staan. Van deze strekking van art. 79 vindt men in de overwegingen van de P.S. **niets** terug. Zij redeneert direct naar haar conclusies toe. Zulk een redeneermethode is ronduit slecht.

Ongemotiveerde conclusies

Bij de constatering onder A spreekt de P.S. uit onder 3 dat de kerkeraad van Groningen-Zuid, aangezien hij voor zichzelf bewezen achtte, dat de classis-besluiten van 27 juni '63 strijdig zijn met Gods Woord enz., besloot in de kerkelijke weg wegneming van deze besluiten te verkrijgen. M.a.w. dat de kerkeraad van Groningen-Zuid derhalve het kerkverband erkent, eerbiedigt en rechtens te hulp roept.

Deze constatering zal evenals de 4de wel moeten dienen om het recht van de P.S. tot oordelen vast te stellen. Maar dit „derhalve” is ongegrond, want:

het als maar door appelleren houdt op zichzelf in het geheel niet in dat men het kerkverband erkent, eerbiedigt en rechtens nog wel te hulp roept. Het **kan** ook wel zijn een gelijk willen hebben en daarom de besluiten van een kerkelijke vergadering verwerpen tot dat er een komt, dat dat gelijk geeft. Alle querulanten achten voor zichzelf bewezen dat de besluiten, waarover zij bezwaard zijn, strijden met Gods Woord enz. Dat zegt op zichzelf dus nog niets. Ik verwijs hiervoor naar de Acta van Wesel, VIII, XI.

Men versta dit niet verkeerd.

Ik rangschik de Kerkeraad van Groningen-Zuid niet onder de querulanten. Maar het feit, dat hij van de uitspraak van de kerkeraad van Groningen-N. in appèl ging bij de classis en van het oordeel der classis op de P.S. zegt op zichzelf nog niets over erkenning en eerbiediging van het kerkverband. Te meer niet, daar deze kerkeraad tot schorsing van ds. v. d. Ziel overging zonder medewerking van het kerkverband en zonder eerst het oordeel der P.S. af te wachten.

Wanneer de P.S., voordat zij over de zaak zelf haar oordeel heeft gegeven, constateert dat de kerkeraad van Groningen-Z. „**derhalve**” het kerkverband erkent enz., dan is dat ongemotiveerd, vooringenomen, ongeoorloofd. Deze kerkeraad wordt van tevoren reeds schoongesproken.

Hetzelfde gebeurt onder B. constatering 2: „dat de kerkeraad van Groningen-Z. de overgeengene schorsingsweg getrouw is gegaan”. Vermoedelijk wordt dit gemotiveerd door 1: „dat de kerkeraad van Groningen-Z. overtuigd is van de noodzakelijkheid van de schorsing van ds. v. d. Ziel”. Maar de **vraag wordt in het midden gelaten**, of deze kerkeraad zich niet had moeten laten overtuigen door het anders uitgevallen oordeel van de kerkeraad van Groningen-Noord en de classis. Later zal de P.S. uitspreken, dat deze oordelen onjuist waren, maar voor dat dit ter sprake komt, wordt **hier** al geconcludeerd. Daar ligt de ellende van dit kerkelijke stuk.

Onduidelijkheid

In D6 overweegt de P.S. „dat wat in art. 79 is gestipuleerd, slecht kan functioneren binnen een kerkverband, zoals dat in art. 31 K.O. is gestipuleerd” en in 7 „dat men niet, met voorbijgang van de omstandigheid van noodzakelijke censuur omschreven in de aanvang van art. 79 K.O., het overige bepaalde in art. 79 zou kunnen stellen boven art. 31 K.O.”.

Wat is de bedoeling van deze uitspraken? met name van de verwijzing naar art. 31 K.O.? Wordt hier bedoeld op de wederzijdse rechten en plichten van kerkleden en kerkelijke vergaderingen A3, of op de uitspraak van A5, dat Gods Woord de hoogste rechter is?

Men kan er slechts naar gissen!

Maar dergelijke onduidelijkheden behoren in een kerkelijk besluit niet voor te komen, vooral niet daar, waar het hart van de kwestie ligt.

We hopen daar in een volgend artikel over te handelen. Over de eigenlijke zaak, die in geding is, en zoals die in dit besluit is behandeld.

Maar het tot nu toe gezegde scheen ons nodig.

De ogen moeten er voor geopend worden, dus soms indrukwekkend er uitzien, geleerd en logisch aandoende besluiten, maar een voorvalletje zijn; zonder wezenlijke be-

wijskracht, en dat er soms op een onverantwoorde wijze in geredeneerd wordt, naar de conclusie toe, omdat men er in zijn denken al van uit ging.

Maar **rechters** moeten anders overwegen.

Beschamend

De hele gang van zaken is intussen beschamend.

De kerkeraad van Groningen-Zuid geeft het oordeel schorsingswaardig. **Neen**, zegt de genabuurde kerkeraad. Hij gaat daarop naar de classis. **Neen**, zegt de classis. Daarop gaat de kerkeraad naar de P.S. Ja, zegt de **P.S.**

We willen ons even realiseren, dat dit een heel, heel droef ding is, dat ons allen mag doen schokken, ongeacht waar het gelijk ligt.

Op bezoek bij de kerk der Waldenzen

(XVI)

Met de val van Rora leek het wel of aan het Reformatorisch belijden van het Heilig Evangelie nu in geheel Italië voor goed op bloedige wijze de genadeslag was toegebracht. De gehele Vallei werd nu weer uitsluitend opgeëist voor de Rooms-Katholieke godsdienst. Alleen de rechter oever van de Chisone en de vallei van San Martino met inbegrip van Prali waren nog een wijkplaats voor de Waldenzen.

Gastaldo gaf daarop deze overgebleven groep Waldenzen nog twintig uur respijt om of hun geloof af te zweren of in ballingschap te gaan. De inwoners van Prali bogen het hoofd voor de Roomse dwinglandij, vele anderen weken uit naar het buitenland. Bij Rome was de vreugde groot. Madame Reale, de regentes, schreef aan Pianezzo in de naam van haar zoon, de hertog, dat het haar verheugde, dat God haar had verwaardigd om deze eeuwenoude ketterij uit te roeien. De paus bleef niet achter en wenste de graaf geluk ermee, een grote slachting onder de ketterij te hebben aangericht, een grote buit te hebben weggedragen en na de ketters te hebben overmeesterd, hen gedwongen te hebben het juk van het geloof te aanvaarden. Het verbreiden van dit treurige nieuws liet evenwel niet na allerwege in het buitenland heftige beroering te wekken.

Het zou evenwel ook nu weer blijken, dat de belijders van het Evangelie de slag niet geheel verloren hadden. Kapitein Jahier, die ontsnapt was aan de greep van de vijand, zocht met andere vluchtelingen zijn toevlucht in de vallei van San Martino. Van daaruit zette hij terstond de strijd voort. Hij viel aan, nam Perrero in en brandde de plaats plat. Vervolgens dwong hij hen, die in de bovenvalleien hun geloof hadden afgezworen, zich bij hem te voegen om samen de vallei van Luserna te gaan bevrijden. Daarheen opweg verspreidde dit kleine legertje van 500 man der Waldenzer-geuzen allerwege dood en verderf onder de Rooms-Katholieke dorpen in de Chisone Vallei.

Tenslotte vestigde Jahier zich te Verne, een gehucht boven Angrogna. Gianavello was over de Franse grens gevlucht. Daar recruteerde hij weer zijn medestanders en met een legertje van 200 man voegde hij zich bij Jahier. De wijze, waarop Gianavello Rorà had verdedigd, had hem onbetwist tot de leider der Waldenzen gestempeld. Zonder tijd te verliezen zette Gianavello, daarbij gesteund door Jahier, een uitgebreide guerilla in tegen de vijand vanuit zijn hoofdkwartier te Verne. Hij gaf zijn mannen duidelijke instructies mee. Eén daarvan vermelden wij reeds in ons vorig artikel.

Des morgens, beval hij, zal iedereen nederknielen, ogen en handen ten hemel, hart en ziel tot God verheffen, dat Hij Zijn Heilige Geest ons schenken moge. Des avonds moesten allen in gebed samenkomen. Wij moeten, verklaart hij, onszelf voor God verootmoedigen en vergeving vragen van onze vele zonden. Hij was er geheel van doordrongen, dat, wilde hij met zijn legertje van 1.000 man

Dit wat de schorsingswaardigheid van Ds v. d. Ziel betreft.

Wat de verdediging van de wijze der schorsing betreft — de kerkeraad beriep zich daarvoor op art. 31 K.O.; de classis eveneens. De P.S. komt weer met een geheel eigen redenering. Zo ging het in het Weekblad „De Reformatie” ook. Prof. Schilder werkte met art. 31 K.O.; Kamphuis wees dit standpunt zakelijk af en kwam met een eigen opvatting.

Wel een teken van de onzekerheid, waarin we kerkrechtelijk leven.

Mede vanwege die onzekerheid hopen we nog nader te handelen over het besluit van de P.S. van Groningen en de daarachter liggende grondgedachten.

Amsterdam

G. Janssen

weerstand kunnen bieden tegen de formidabele macht van kerk en staat, dit zonder Gods hulp niet zou slagen. Hij liet de vijanden geen rust. Bijna iedere nacht werd er een overval tegen één of andere plaats ondernomen.

Een panische schrik viel over de bevolking van steden en dorpen. Het was geuzenbloed, dat in deze verbitterde mannen kookte. Zij streden verbitterd en spaarden hun vijand niet. In zijn instructies bepaalde hij, dat zijn mannen er voor moesten oppassen, geen onschuldig bloed te vergieten, opdat God niet beledigd zou worden en men zich later voor Gods rechterstoel daarover zou hebben te verantwoorden.

Zijn actie richtte zich vooral op de Ierse soldaten, die zo wreed waren opgetreden. Acht-honderd man van dit Ierse detachement lagen te San Secondo gelegerd. Dit leger viel Gianavello met zijn mannen aan. Daarbij maakten zij een barrière van grote zakken met stroo. De kogels van de vijand smoorden daarin. Daarop legden Gianavello met zijn strijders een rookgordijn door de barrière in brand te steken. Verwoed gingen zij daarna tot de aanval over tegen de verdedigingsposten van de vijand. Het dorp werd veroverd en de Ieren werden tot de laatste man gedood. Die nacht verloor de hertog zijn 800 Ieren en bovendien nog 650 man van zijn eigen troepen. Het klinkt ongelooflijk, maar dit alles kostte Gianavello het verlies van zeven van zijn eigen mensen. De vijand was een bloedige en zware vergeldingsslag toegebracht. Gianavello werd hiervoor als heldhaftig aanvoerder, een legendarische figuur, zeer gevreesd door zijn vijanden. Bij de beoordeling van deze heldhaftige houding van Gianavello moeten we in het oog houden, dat hij deze strijd voerde, terwijl zijn vrouw en dochters in de hand van de vijand waren en de marteldood voor ogen hadden. Eens was Gianavello bij Verne door de vijand omsingeld. Met de snelheid van handelen en de onverschrokkenheid hem eigen, verzamelde hij zijn mannen, viel de vijand met intense vastberadenheid en vasthoudendheid aan en vocht zich vrij baan, waarbij de vijand bij zijn terugtocht op het slagveld vijfhonderd doden moest achterlaten.

Bij het einde van dit gevecht geraakte Gianavello evenwel zelf zo ernstig gewond, dat hij weggedragen en over de Franse grens in veiligheid gebracht moest worden, zwevend tussen leven en dood. Zijn laatste woorden waren tot Jahier, voordat hij het bevel aan hem overgaf, die nacht geen andere aanval te doen, daar de mannen te vermoeid waren. Maar de dag was nog niet om of Jahier zelf vond de dood in een hinderlaag, waarbij hij en vijftig van zijn medestrijders sneuvelen. Zo verloren op één dag de Waldenzen hun twee leiders. Dit ontmoedigde hen zeer, zij trokken zich terug op de top van de bergen in de omgeving van Valchère.

Er kwamen nu versterkingen van de Waldenzen uit 't buitenland, met name uit Frankrijk en Zwitserland. Maar veel richtte men niet uit, totdat Gianavello vijf weken later in het leger terugkeerde. Met één slag was het oude élan weer hersteld in de troep.

De aanvallen werden hervat, ook al was

Gianavello zelf te zwak om aan deze raids deel te nemen.

Inmiddels begon men ook politieke druk uit het buitenland uit te oefenen. De protestanten uit West-Europa en zelfs Lodewijk XIV uit Frankrijk drongen er bij de hertog op aan de vijandelijkheden te staken. De hertog ging ermee akkoord de koning van Frankrijk als bemiddelaar te aanvaarden. De vijandelijkheden werden gestaakt. Na vier maanden van verbitterde gevechten zag Gianavello zijn strijd met een goede afloop bekrond.

Dominee Leger, die tijdens de slachting op Paaszondag was ontkomen, had het land verlaten om in het buitenland de Protestantse macht te alarmeren en bij hen hulp in te roepen.

Olivier Cromwell gaf hieraan direct op overtuigende wijze gehoor. Hij schreef een boetedag uit en een collecte door het gehele land om de slachtoffers te helpen. Zelf droeg hij £ 2.000.— aan het fonds bij. Daarbij liet hij het niet. Hij richtte zich ook om hulp voor de Waldenzen tot andere Europese regeringen en onder hen speciaal tot Frankrijk. Engeland stond juist op het punt 'n verdrag met Frankrijk af te sluiten. Cromwell verklaarde nu niet bereid te zijn het verdrag te ondertekenen, of Lodewijk de XIV en kardinaal Mazarin moesten zich bereid verklaren hem te ondersteunen in zijn actie om recht voor de Waldenzen te verkrijgen. Dat was voor de kardinaal een bittere pil, die hij te slikken kreeg. Maar hij moest zich hierbij wel neerleggen. Zo werd Lodewijk de XIV, de arbiter. Cromwell zond een ambassadeur, Samuel Morland, naar het hof van Turijn. Bij het overhandigen van zijn geloofsbrieven bracht hij in naam van Cromwell de gruwelen van de mensenslachting van de Piemontese Pasen onder ogen, waarbij Cromwell, de hertog Karel Emanuel II bezwoer medelijden te hebben met de onderdanen, die zo wreed mishandeld werden.

De bekende Engelse dichter John Milton wijdde een gedicht aan deze Pasen van Piemonte: „On the late massacre in Piedmont”, dat begint met de woorden: „Avenge, O Lord, Thy slaughtered saints whose bones lie scattered on the Alpine mountains cold”. (Wreek, o Heer, Uw afgeslachte heiligen, wier beenderen liggen verstrooid koud op de bergen der Alpen).

Maar er kwam toch een einde aan de vijandelijkheden bij een verdrag bekend als de Acte van Gratie of de Acte van Pinerolo. Binnen 10 jaar zouden er nog komen de Acte van Gratie, de Acte van Turijn in 1664.

De ban van Leger, Gianavello en anderen werd opgeheven. De Waldenzen mochten evenwel niet wonen in Luserna of in de vlakten, evenmin mochten zij een kerk onderhouden in San Giovanni en evenmin 'n predikant. zij mochten er wel wonen. De laatste clause van het verdrag bepaalde, dat vrouw en dochters van Gianavello zouden worden vrijgelaten, hetgeen geschiedde.

Het verdrag bracht evenwel niet de vrede in de valleien terug. De vervolging en verdrukking duurden voort. Cromwell stelde voor, dat de Waldenzen naar Ierland zouden komen. Zij waren echter te zeer aan het vaderland gehecht. Enigen emigreerden evenwel naar Amerika en vestigden zich in Staten Eiland, nu New York.

Ons volgend artikel zal weer moeten handelen over het verdere bittere lijden en strijden der Waldenzen, dat geen einde scheen te nemen.

De 17e eeuw was wel de treurigste periode uit het leven van de kerk der Waldenzen.

P. Groen

Verantwoording giften kerkwerk Italië

Door mij werd dezer dagen een bedrag van 250.000 Lires overgemaakt aan de kerk der Waldenzen te Rome. In totaal werd thans 750.000 Lires voor dit doel afgedragen. In zijn ontvangstbevestiging spreekt Ds. G. Mathieu namens de gehele gemeente der Waldenzen de meest hartelijke dank uit voor deze remise, waaraan hij toevoegt, dat alles wat wij voor deze kerken doen, een grote bemoediging zal zijn bij haar getuigen in het midden van hun volk.

Uit de brief van Ds. Mathieu haal ik het volgende aan:

„Op 17.2. zal de Waldenzer kerk de 116e verjaardag van haar emancipatie vieren. (Op 17 februari 1848 werd n.l. het decreet van emancipatie ondertekend. Eerst vanaf dat tijdstip genieten de Waldenzen alle civiele en politieke rechten van de burgers van Italië. G.).

In de valleien der Waldenzen en in alle kerken verspreid over het gehele schiereiland en overal in de Alpen zullen speciale dank- en herdenkingsdiensten worden gehouden. Dit zal een gelegenheid te meer zijn om ons rekenschap te geven van onze voorrechten en van onze verantwoordelijkheid ten opzichte van het volk in het midden waarvan God ons geplaatst heeft om er het licht van Zijn Evangelie te doen schijnen. Te Rome zullen wij zondagmorgen 16.2. diensten hebben in onze beide kerken en 's avonds zal in de kerk aan de Piazza Cavour een speciale herdenkingsdienst zijn. In deze dienst zal voorgaan de

professor in de theologie Bruno Corsani, die zal spreken over het onderwerp „Roeping zonder compromis”.

Op maandag, 17.2., 's avonds zullen wij een broederlijke agape hebben, waaraan meer dan 200 gasten zullen deelnemen; recitaties en liederen zullen de avond besluiten. De overgang naar het Rooms-Katholicisme van de Prinses Irene heeft ons zeer getroffen, te meer, daar de Rooms-Katholieken ervan geprofiteerd hebben om er partij van te trekken.

Wij weten, dat ook in Nederland deze overgang en dit huwelijk het volk met droefheid zullen vervullen”.

Hieronder volgen thans de giften, die nog binnen kwamen: J.H.B. te W. f 5,-; K.W.L. te A. f 3,-; J.L. te K. (2e maal) f 2,50; C.A.B. te U. f 25,-; J.J.S. (GMV) te B. f 10,-; H.N. te S. f 25,-; totaal f 70,72. totaal incl. vorige verantwoordingen f 4.587,72.

Verdere giften worden gaarne ingewacht op mijn postrekening nr. 50440 (P. Groen, R'dam).

P. Groen

Voorzichtig met de pen

Voor enige weken schreef ik in dit blad iets over Jac. 3, waar wij gewaarschuwd worden, om voorzichtig te zijn met onze woorden en met onze pen, omdat het nogal wat van ons vraagt, als wij ons als leraar „opwerpen” en omdat het ook wel eens zeer onaangename gevolgen kan hebben.

Op deze „Schriftoverdenking” heeft Ds. D. K. Wielenga gewezen in „De Schaapskooi”. En hij vindt ook: we moeten voorzichtig zijn met woord en pen. Maar we hebben met verbaazing kunnen opmerken, hoe Ds. Wielenga toen reageerde op een recensie van Ds. Jongeling in hetzelfde nummer van „Opbouw” over aflevering 2 van Deel 1 Ib van „De voorzeide leer”, geschreven door Ds. C. Vonk. Ds. Vonk handelt hier over de theorie van een onsterfelijke ziel”. Ds. Jongeling is nog niet klaar met deze zaak en wijst dan op Matth. 22 : 31, 32: God noemt zich de God van Abraham, Izak en Jacob, welnu, God is een God van levenden, niet van doden.

En dan komt Ds. Wielenga los met zijn pen: „Hiermee is het gehele betoog en de hele studie van ds. Vonk geoordeeld”, „het is in strijd met het onderwijs van de Heiland zelf. De hoogste Leraar en Profeet”.

Maar hij is nog niet klaar met zijn pen: „ik zeg u: ge hebt deze geleerde mannen te weerpraten in hun methode van uitleg. Te weerstaan in haar uiteenbreken van de eenheid van de beide testamenten”.

En zijn pen glijdt maar verder: „Ik zeg... dat hun methode-van-uitleggen niet Gereformeerd is: Ik vraag, dat die methode van dopersen huize is, zuiver spiritualistisch van karakter”, ja nog erger: „Ik zeg omomwonden: deze methode van Schriftuitleg is seculair, dopers, kerkverwoestend”.

Alstublieft! De „hoge woorden” zijn er uit! Nu weten de lezers van „De Schaapskooi” het en de lezers van „De Reformatie” óók (in „Persschouw”) en de lezing van de „Gereformeerde Kerkbode” (voor Groningen, Friesland en Drente) eveneens (in Persschouw”), ja, dat weet nu, om zo te zeggen „t gehele land”.

Ook de redakteur van „Opbouw” wordt aansprakelijk gesteld hiervoor. En nu kan Ds. Wielenga wel schrijven: „Ik zeg niet dat deze predikanten ongereformeerd zijn”, maar wie 't andere leest, moet tot de conclusie komen: deze predikanten verleiden de mensen door de schriften te breken.

Wat al een beschuldigingen!

Is dit nu voorzichtig zijn met de pen? En dan nog pas geleden (niet Ds. Stam, maar Jacobus, de slaaf van Jezus Christus) gehoord te hebben: denk om uw woorden!

Deze éne Schrift-plaats (Matth. 22 : 31,32) is al voldoende voor Ds. Wielenga. Hij schrijft: „ik ben er helemaal mee klaar. Ik heb het hele boek van de leraar van Schiedam niet te lezen. Ik weet bij voorbaat, dat hij er volkomen naast is”.

Als je zoiets leest, werkelijk, dan wrijf je je de ogen uit.

Ik vraag nu maar eens: heeft Ds. Wielenga die aflevering van „De voorzeide leer” gele-

zen? Weét hij, dat Ds. Vonk Matth. 22 : 31, 32 daar uitvoerig bespreekt en meer gedeelten uit het Nieuwe Testament?

B.v. Luc. 16 : 19-23; Matth. 16 : 25, 26; 1 Petr. 2 : 9; Jac. 1 : 21 en Matth. 10 : 28?

Weet Ds. Wielenga wat Ds. S. G. de Graaf schreef in zijn „Verbonds geschiedenis”, deel II, pag. 191, 192 over Matth. 22 : 31, 32 (Ds. de Graaf heeft dit gedaan bij het evangelie naar Marcus, nl. Marc. 12 : 26, 27)?

Ik citeer daaruit: „Zegt God niet in de Schrift, dat Hij de God van Abraham, Izaäk en Jakob is? Dat zou geen betekenis hebben, als die aartsvaders voor goed tot de doden moesten gerekend worden, want God is niet een God der doden, maar der levenden. De eer van God, Die hun God is, eist, dat zij straks weer als levenden op deze aarde hersteld worden” (onderstreping van mij, c.s.). Het gaat hier (ook m.i.) niet over de z.g. „tussentoe-stand”, maar over de opstanding der doden. De Here sprak tot de Sadduceëen, „die zeggen, dat er geen opstanding is”!

Ook Calvijn laat dit duidelijk uitkomen in zijn commentaar op deze schriftplaats en „concludeert”, „dat de hoop op een (toekomst) leven voor de gestorvenen vaststaat” (onderstreping van mij) en hij spreekt zeer voorzichtig over de z.g. tussentoe-stand.

Maar afgezien van de exegese van Matth. 22 : 31, 32, vind ik het jammer, dat Ds. Wielenga zó reageert op de recensie van Ds. Jongeling. Is dat zo verschrikkelijk, als iemand verklaart: ik ben er nog niet klaar mee? Moeten we de Schriften niet onderzoeken ook over de z.g. „tussentoe-stand” en naar elkaar luisteren? Mogen we „bij voorbaat” zo elkaar beschuldigen in de kerk?

Nu, dan wil ik verklaren, dat ik met grote belangstelling heb gelezen, wat Ds. Vonk over de theorie van een „onsterfelijke ziel” heeft geschreven. En dan is het alleen maar van belang: wat zegt de Schrift. Niet: wat is de gangbare mening.

Ik ben er ook niet mee klaar. En velen zijn er niet mee klaar. Maar ik moet naar de Schrift luisteren in beide testamenten.

Ik denk, dat de Joden in Berea ook eerst vreemd hebben opgekeken, toen zij de apostel Paulus hoorden prediken, dat Jezus, Die geleden had en gestorven was aan het kruis, de Christus was. Ze hadden (naar de gangbare mening) heel wat anders gedacht van de Christus, denk ik zo.

Maar deze Joden van Berea onderscheiden zich gunstig van die te Thessalonica, „daar zij het woord met alle bereidwilligheid aannamen en dagelijks de Schriften nagingen, of deze dingen zo waren”. Hand. 17 : 11.

Mogen wij elkaar dan niet bestrijden? Natuurlijk wel. En ook wel scherp. Maar dan graag „zakelijk”.

Maar zó als het in „De Schaapskooi” geschiedde, niet.

We moeten om de naam van onze broeders denken.

Wees voorzichtig met woord en pen!

C. Stam

Het belovende spreken Gods

(III)

De apostolische brieven.

Ook in de apostolische brieven wordt doorgaans over het eeuwige leven gesproken als van een toekomstig goed. God zal aan hen, die in goed doen volhardende, heerlijkheid, eeren onvergankelijkheid zoeken, het eeuwige leven vergelden, Rom. 2 : 7. God doet de genade heersen ten eeuwigen leven, gelijk de zonde heerste in de dood" (let op de tegenstellingen: in de dood en ten eeuwigen leven" 5 : 21. De gelovigen hebben tot vrucht hun heiliging en het einde (!) het eeuwige leven, 6 : 22. Wie (op de akker van) zijn vlees zaait zal uit zijn vlees verderf oogsten, maar wie op (de akker van) de Geest zaait zal uit de Geest eeuwig leven oogsten." Gal. 6 : 8. En dat de apostel daarbij niet denkt aan een geleidelijk oogsten in dit leven, maar aan een oogst op één bepaald tijdstip, blijkt uit hetgeen volgt in vers 9: „Laten wij niet moede worden goed te doen, want, wanneer het eenmaal tijd is, zullen wij oogsten, als wij niet verslappen". Paulus vermaant Timotheus door de goede strijd des geloofs te strijden te grijpen naar het eeuwige leven, I, 6, 12 en schrijft aan Titus — 1 : 1, 2 — dat hij apostel is in de hoop des eeuwigen levens, dat God, die niet liegt, voor eeuwige tijden beloofd heeft. Judas spoort de gelovige aan: „Maar gij, geliefden, bewaart u zelf in de liefde Gods, door u zelf op te bouwen in uw allerheiligst geloof en door te bidden in de Heilige Geest, verwachende de ontferming van onze Here Jezus Christus ten eeuwigen leven. vs. 20. Ook hier is het eeuwige leven iets dat de gelovigen nog niet daadwerkelijk bezitten, doch dat zij bij 's Heren wederkomst ontvangen en thans verwachten.

De Johanneïsche geschriften.

Een uitzondering op dit spreken van het eeuwige leven als een toekomstig goed, dat de gelovigen verwerven, beërven, dat zij in de toekomst verkrijgen, oogsten, dat zij grijpen door de goede strijd des geloofs, waarop zij hopen en dat God beloofd heeft, dat zij verwachten tegen de dag van 's Heren wederkomst, schijnen de geschriften van Johannes te vormen.

Ook daar wordt wel van het eeuwige leven gesproken als iets toekomstigs. Zo in het evangelie 3 : 15 en 16 „En gelijk Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, zó moet ook de Zoon des mensen verhoogd worden opdat een ieder die gelooft, in Hem eeuwig leven hebbe. Want also lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijn eniggebooren Zoon gegeven heeft, opdat ieder, die in Hem gelooft, niet verloren ga, maar eeuwig leven hebbe". Hier staan tegenover elkander: verloren gaan en eeuwig leven hebben. En waar „verloren gaan" ziet op het komende gericht ligt het voor de hand ook bij het „hebben" van het eeuwige leven aan die toekomst te denken. Bovendien — dat is ook voor andere plaatsen van belang — wordt hier gesteld dat degenen, die geloven, het eeuwige leven hebben „in Hem", d.i. in de Christus. Wie Hem heeft, heeft in Hem het eeuwige leven door het geloof. Hij heeft het klaarblijkelijk niet in zichzelf, maar in de Ander, in Christus, in Wie het is beloofd en gegarandeerd.

Als van een toekomstig goed spreekt de Here Jezus ook tot de Samaritaanse: het water dat Hij geeft wordt in wie het ontvangt tot een fontein van water, dat springt ten eeuwigen leven, het zal ook voor anderen een zegen worden, die hen het eeuwige leven doet beërven. In datzelfde hoofdstuk spoort de Here Jezus de discipelen aan

vrucht te verzamelen voor het eeuwige leven. 4 : 14, 36.

Maar in ditzelfde evangelie schijnt Gods Woord ook te spreken van het eeuwige leven als van een aanwezig en tegenwoordig bezit: „Wie in de Zoon gelooft, heeft eeuwig leven; doch wie de Zoon ongehoorzaam is, zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op Hem." Doch naast elkaar staat dat wie gelooft het leven „hééft" en dat wie de Zoon ongehoorzaam is het leven „niet zien zal". Het eeuwige leven „hebben" is blijkbaar hetzelfde als het eeuwige leven „in de toekomst zien". Joh. 3 : 36.

In Joh. 5 : 24 „Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u, wie mijn woord hoort en Hem gelooft, die Mij gezonden heeft, heeft eeuwig leven en komt niet in het oordeel, want Hij is uit de dood overgegaan in het leven." Tegenover elkaar worden gesteld „eeuwig leven hebben" en „in het oordeel komen". Dat laatste ligt in de toekomst. Het ligt voor de hand ook het eerste als toekomstig te verstaan. Daarvoor pleit ook het vervolg: „Verwondert u hierover niet, want de ure komt, dat allen, die in de graven zijn, naar zijn stem zullen horen, en zij zullen uitgaan, wie het goede gedaan zullen hebben tot de opstanding ten leven, wie het kwade gedaan hebben tot de opstanding ten oordeel". 28, 29. Hier staan weer parallel: opstanding ten leven en opstanding ten oordeel. Het eeuwige leven is ook hier een toekomstig, nauw aan de opstanding verbonden goed.

Tot de Joden zegt de Here Jezus: Gij onderzoekt de Schriften en meent daarin het eeuwige leven te hebben en deze zijn het, welke van Mij getuigen, en toch wilt gij tot mij niet komen om het eeuwige leven te hebben, 5 : 39. Hier schijnt de Here toch wel te spreken van een „hebben" van het leven, het eeuwige leven als een aanwezig goed. Precies als op andere plaatsen. Precies als in 6 : 54 „wie mijn vlees eet en mijn bloed drinkt" (d.w.z. wie in Mij gelooft als in het geslachte en geofferde Lam Gods) „hééft eeuwig leven". Maar uit wat er volgt, wordt duidelijk hoe men dan het eeuwige leven „heeft": Ik zal hem opwekken ten uitersten dage. D.w.z. men „hééft" het eeuwige leven als een belóofd goed. En zo wordt ook duidelijk hoe men het eeuwige leven „in zich" heeft. Daarover sprak Jezus in het voorafgaande vers, n.l. 53: „Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u, tenzij gij het vlees van de Zoon des mensen eet en zijn bloed drinkt, hebt gij geen leven in u zelf." Dat moet blijkens hetgeen volgt betekenen „die heeft geen doel aan het beloofde eeuwige leven dat Ik geven zal in de opstanding".

Zo zal ook moeten worden verstaan dat andere woord van de Here Jezus: „Mijn schapen horen naar mijn stem en Ik ken ze en zij volgen Mij en Ik geef hun eeuwig leven en zij zullen niet verloren gaan in eeuwigheid" 10 : 28. Dat de Here hier het oog heeft op een toekomstig goed, daarvoor pleit alweer en ook dat hier naast elkaar gesteld worden: „Ik geef hun eeuwig leven" en „zij zullen niet in eeuwigheid verloren gaan". Het geven van het eeuwige leven is een geven in belofte, in toezegging.

Niet anders is het in Johannes 12 : 25 „wie zijn leven liefheeft, maakt dat het verloren gaat, maar wie zijn leven haat in deze wereld, zal het bewaren ten eeuwigen leven." M.a.w. Indien iemand uit vrees het leven er bij in te schieten, zich aan de dienst van God en zijn Christus onttrekt, die zal het verliezen; maar wie het voor de Here inzet, die zal het straks voor eeuwig behouden.

INHOUD:

Het gericht over de woordverdraaiing	H.S.
De weg tot willekeur geopend	G.J.
Op bezoek bij de kerk der Waldenzen	P.G.
Voorzichtig met de pen	C.S.
Het belovende spreken Gods III	G.V.
Talma als minister	J.W.
Persschouw	
Kerknieuws	

In het hogepriesterlijk gebed zegt de Here Jezus dat zijn Vader Hem macht gegeven heeft om aan al wat deze Hem gegeven heeft eeuwig leven te schenken. Hier wordt niet gezegd wanneer Christus aan de een het eeuwige leven geeft. Wel volgt: En dit is het eeuwige leven, dat zij u kennen, de enige waarachtige God en Jezus Christus, die Gij gezonden hebt." Dat betekent wel niet dat de Here hier de kennis van God en van Jezus Christus vereenzelvig met eeuwig leven. Maar de bedoeling is kennelijk dat deze kennis de weg en het middel is om tot het eeuwige leven te komen, zoals ook de kanttkening in de St.vt. het stelt. Ook hier zullen we „het eeuwige leven schenken" moeten verstaan van een schenken in belofte, waarvan de vervulling komt op de jongste dag.

Rest nog de eerste brief van Johannes.

Fors en duidelijk wordt daar gesteld dat het eeuwige leven een belófte is: „En dit is de belofte, die Hij ons beloofd heeft: het eeuwige leven". 2 : 25. Van hieruit zal moeten worden verstaan hetgeen Johannes hier schrijft in hoofdstuk 3 : 15 „Een ieder, die zijn broeder haat, is een mensenmoorder en gij weet dat geen mensenmoorder eeuwig leven blijvend in zich heeft". Aan hem wordt de belofte van het eeuwige leven niet vervuld, het beloofde eeuwige leven wordt hem niet geschonken.

Niet anders lezen we in 5 : 11 „En dit is het getuigenis" — n.l. dat God getuigd heeft van zijn Zoon —: „God heeft ons eeuwig leven gegeven en dit leven is in zijn Zoon. Wie de Zoon heeft, heeft het leven; wie de Zoon niet heeft, heeft het leven niet." Ook hier treft weer dat, evenals in Joh. 3 : 16 (N.vt.) gezegd wordt dat het eeuwige leven in Christus is en dat de gelovigen het hebben als zij Hem hebben, en dan — zie 2 : 25 — als een belóofd goed en in belofte.

Zo moet dan ook verstaan worden 5 : 13 „Dit heb ik u geschreven, die gelooft in de Naam van de Zoon Gods, opdat gij weet, dat gij het eeuwige leven hebt", n.l. — zie het voorafgaande vers — in Christus.

Conclusie t.a.v. „het eeuwige leven hebben".

In de Heilige Schrift wordt van het eeuwige leven gesproken als van een beloofd en toekomstig goed, dat de gelovigen metterdaad in de opstanding verkrijgen, verwerven en beërven, dat zij van de akker van de Geest zullen oogsten. En wanneer Christus zegt dat Hij hun het eeuwige leven schenkt en geeft dan moet dat verstaan worden van een schenken-in-belofte, een geven-in-toezegging. Zo hebben de zijnen het ook als een in de toekomst uit te keren, in Gods belofte hun reeds nu toegezegd heil.

De confessie.

Dienovereenkomstig spreken ook de confessionele geschriften. In de apostolische geloofsbelijdenis volgt het artikel van het eeuwige leven op dat van de wederopstanding des vleses, zoals in de belijdenis van Nicéa het artikel van het leven der toekomstige eeuw volgt op dat van de weder-

opstanding der doden. Daarbij valt op dat in de belijdenis van Nicéa „het eeuwige leven” uit de apostolische confessie wordt omschreven als „het leven der toekomstige eeuw”.

Ook in het Symbolum Quicumque, de belijdenis van Athanasius, wordt zo over het eeuwige leven gesproken „en die goed gedaan hebben zullen in het eeuwige leven gaan; maar die kwaad gedaan hebben in het eeuwige vuur”.

Navenant spreekt de Heidelberger in zondag 22: „Dat nademaal ik nu het beginsel der eeuwige vreugde in mijn hart gevoel, ik na dit leven volkomen zaligheid bezitten zal.”

De vrijmaking.

De zaak waarover wij in deze artikelen handelen vormde voor en in de vrijmaking de inzet van de strijd. Aan de zijde van de synodale theologen kende men slechts beloften, die reeds vervuld waren of zonder meer in vervulling zouden gaan. En aangezien niet alle leden der kerk de beloofde goederen ontvangen stelde men dat zij hun dus ook nooit echt, niet tenvolle beloofd waren. Toen de „bezwaarden” en later de vrijgemaakten daartegenover volhielden: aan heel Gods volk, de ouders en de kinderen zijn de beloften geschied, trok de overzijde, gezien het feit dat de beloften niet aan allen vervuld werden, de conclusie: Gij zijt bijna remonstrants.

De conclusie was onjuist.

Maar begrijpelijk.

Gezien het uitgangspunt der synodalen.

Zij kenden slechts vervulde beloften.

Daar school de fout.

De bezwaarden gingen uit van het belovende spreken Gods. En dat belovende spreken Gods is zó vast, de beloften zijn zó betrouwbaar, dat God — we gaven vele voorbeelden — over de beloofde goederen zeer dikwijls spreekt alsof de beloften reeds zijn vervuld. En zo spreekt ook het geloof: Een kind IS ons geboren, een Zoon IS ons

gegeven. Jes. 9. Hij heeft naar zijn volk omgezien en Hij heeft het verlost. Luk. 1.

Het ging in de vrijmaking hierom of wij de kinderen vrijmoedig zondag 1 op de lippen mochten leggen: „Dat ik helemaal en altijd het eigendom ben van mijn trouwe Zaligmaker Jezus Christus”.

Wie slechts gerealiseerde beloften kent zegt of: „neen”, of hij „waagt het” — de uitkomst zal leren of Hij zich heeft vergist. Maar wie zich nederig houdt aan het belovende spreken Gods zegt: Ja! Het hoort maar zo dat onze kinderen, aan wie dat alles beloofd is, dat zo met hun hart naspreken. Doen ze het niet, blijven ze het niet doen, dan hebben wij ons niet „vergist”, maar dan zijn zij door hun ongeloof gestruikeld en gevallen over de Here Jezus Christus, die hun echt was beloofd en toegezegd.

Om het behoud der vrijmaking.

Het zal er om gaan dit erfgoed der vrijmaking te behouden. Dat we rustig blijven spreken van de broeder voor wie Christus gestorven is, en die desondanks kan verloren gaan, 1 Cor. 8, en van mensen, die de Heerser die hen gekocht heeft verloochenen. I Petrus 2, en van mensen, die het eeuwige leven „hebben” en die het toch niet blijvend „in zich hebben”, Joh. evang. en brief, zonder dat wij daarbij denken aan vervulde beloften, maar wel aan betrouwbare beloften. Zó betrouwbaar dat de HEERE zelf over de beloofde goederen als over tegenwoordige spreekt. En zó vast dat degenen die de beloften ontvingen vast en zeker roemen in de beloofde goederen alsof ze die reeds metterdaad bezaten. Laten we dat belovende spreken Gods los en dan ook ook dat vast en zeker belijden, dan krijgen we „vreemde en verwarde” leringen.

Op de uitwerking die deze beloften voor ons door het geloof reeds in dit leven hebben, hopen we nader terug te komen.

G. Visee.

Talma als minister

Talma's leven en werken zijn tot heden slechts in fragmenten beschreven. Wie hem, een eeuw na zijn geboorte, wil herdenken kan ook niet meer dan enkele aspecten uit dit rijke leven naar voren brengen, waarbij de schrijver een keuze moet doen uit een veelheid van momenten die stuk voor stuk even boeiend als belangrijk zijn.

De 20 jaren van Talma's optreden, als dominee, als Patrimoniumvoorzitter en minister vielen tussen 1890 en 1910. Dat waren jaren van grote kerkelijke, maatschappelijke en politieke spanningen. Wie over Talma gaat schrijven, moet dan ook schrijven over die spanningen en over de bekende historische persoonlijkheden, die daarin een grote rol speelden; Kuyper, Lohman, Domela Nieuwenhuis, Troelstra, enz.

Dat de Nederlands Hervormde dominee Talma, ondanks de emotionele kerkelijke spanningen, welke waren opgewekt door de doleantie en de reactie daarop, beslist koos voor de partij en organisatie van de mannen van afscheiding en doleantie, stempelt hem tot een moedig en zelfstandig man. Dat hij als dominee, Patrimoniumvoorzitter, kamerlid en minister zo zelfopofferend streed voor de omhoogstrevende, maar nog aan alle kanten belaagde, arbeidende stand, doet hem de historie ingaan als een priesterlijke figuur. En wat de politieke spanningen betreft: Talma was zelf te integer om mee te doen aan politiek gekuip, te bewogen om zich over te geven aan juridische scherpslijperij, maar wel is hij van beide een geestelijk gefolterd slachtoffer geweest.

Dat het nog sterke conservatisme van rechts en links hem bestookten met koude formalis-

tische critiek, is weinig fraai, maar begrijpelijk. Dat echter de socialisten in de Kamers onafgebroken obstructie tegen hem voerden is minder begrijpelijk; tenzij men aanneemt, dat zij in Talma een gevreesde concurrent zagen, die de arbeiders van achter de rode vaan wegtrok. Wat zou het een steun voor Talma zijn geweest, als tenminste zijn eigen Antirevolutionaire fractie naast hem had gestaan. Maar ook die steun moest hij missen. Op een beslissend en dramatisch moment — bij de stemming over de z.g. Bakkerswet, waarbij het ging om de principiële opzet van Talma's latere Radenwetten — liep dr. Kuyper, met een deel van de A.R.-fractie vlak voor de stemming weg.

Als minister heeft Talma gevochten om zijn wetten te verdedigen tegen de felle aanvallen van rechts en links. Ware het niet, dat hij van Roomse zijde zoveel morele en daadwerkelijke steun had gekregen, van heel het geniale gebouw van zijn sociale wetten zou geen steen op de andere gelaten zijn.

Talma's sociale wetten!

In 1901 werd Talma door het district Tietjerksteradeel afgevaardigd naar de Tweede Kamer. In 1905 werd hij in hetzelfde district herkozen. In 1908 werd Talma, in het Ministerie Heemskerk, minister van Landbouw, Handel en Nijverheid. Toen in augustus 1913 het rechtse Kabinet Heemskerk bij de verkiezing de nederlaag leed en de Antirevolutionaire Partij Talma geen plaats meer aanbood, was Talma's politieke rol uitgespeeld.

Een kort, en uiteraard onvolledig overzicht van zijn ministeriële werkzaamheden, is voldoende om enig inzicht te geven in de bovengemiddelde arbeid, welke door minister Talma

in de luttele jaren van zijn optreden is verricht.

In de eerste periode van zijn ministerschap diende hij in, de: Boterwet, Schepenwet, Visserijwet, Vogelwet en Octrooiwet. Tussen deze drukke bedrijven door werkte hij energiek aan de reorganisatie van het Staatsmijnbedrijf.

Op 11 mei 1909 dient hij de eerder genoemde „Wet tot regeling van nachtarbeid en zondagsarbeid in bakkerijen” in. Deze wet was daarom van zo'n groot belang, omdat daarmee een nieuw element in de sociale wetgeving werd ingevoerd, n.l. raden van overleg samengesteld uit patroons en arbeiders. Verder noemen wij:

28 januari 1911: Ontwerp Stucadoorswet.

3 april 1911: Ontwerp herziening arbeidswet

7 oktober 1911: Ontwerp Steenhouderswet.

19 december 1911: Ontwerp Landarbeiderswet.

Tijdens de voorbereiding en behandeling van deze wetsontwerpen was minister Talma bezig de Arbeidsinspectie te reorganiseren.

Deze reuzenarbeid werd in slechts enkele jaren verricht.

En hoe!

Fel, dikwijls unfair, is Talma door de Kamers op de huid gezeten, maar zelfs zijn felste tegenstanders moesten toegeven, dat Talma zijn wetsontwerpen beheerste tot in de kleinste bijzonderheden. Nimmer heeft de kwaliteit geleden onder de kwantiteit. Hoe belangrijk de tot nu toe genoemde wetten voor de betrokkenen waren, het was slechts kleinged in vergelijking met de geniale wetsontwerpen, waarmee hij naam heeft gemaakt. Talma's Ziekte-, Invaliditeits-, Ouderdoms- en Radenwetten.

Met de Radenwet wilde Talma „Raden van Arbeid” instellen, die zouden gaan fungeren als organen van overleg in de verschillende bedrijfstakken en zij zouden worden samengesteld uit vertegenwoordigers van alle bij dat bedrijfsleven betrokken groepen.

Met deze wet was Talma zijn tijd bijna een halve eeuw vooruit. Wij zouden Talma's Raden van Arbeid kunnen vergelijken met de tegenwoordige Stichting van de Arbeid. Zeker, er zijn verschillen tussen Talma's Raden en de huidige Stichting. Maar die verschillen zijn voor het grootste deel te herleiden tot de gewijzigde sociaal-economische omstandigheden.

Van Talma's grootse en ook juiste visie op de toekomst, die in zijn Radenwet gestalte had gekregen, heeft het parlement zo goed als niets overgelaten.

Steen na steen, van dit prachtig gebouw werd, of door formalistische critiek van rechts en links losgewrikt, of ruwweg weggeslagen door de obstructie van de socialisten.

Wat van Talma's Raden van Arbeid overbleef, was niet anders en niet meer dan administratieve organen van zijn „Ziekte- en Invaliditeits- en Ouderdomswet”.

Het zijnvooral de laatstgenoemde wetten geweest, die, hoewel zij geruime tijd na Talma's dood werden ingevoerd, de naam van Talma voor altijd hebben verbonden aan de zegenrijke sociale verzekeringswetgeving.

Pater dr. T. de Ruiter zegt in zijn dissertatie over „Talma, als minister”, dat minister Talma een nieuw tijdperk in de sociale geschiedenis heeft ingeluid. Dat is niet teveel gezegd.

Vóór Talma's optreden hadden vroegere ministers verschillende sociale wetten ontworpen en in het Staatsblad gekregen. Maar dat was niet meer dan stukwerk. De vroegere wetten voorzagen in acute nood of brachten, soms na jarenlang protest, verzachting in de toestand van sociale ellende.

Aan Talma echter komt de ere toe, dat hij er, ondanks obstructie en tegenwerking, in geslaagd is de sociale geschiedenis van ons vaderland om te buigen.

Om te buigen van een zaak van allerlei vormen van liefdadigheid naar sociale gerechtigheid.

Talma was als het ware bezeten door het ideaal: verheffing van de arbeidende stand. Niet, zoals in onze dagen, om der wille van de rechten van de mens.

Zijn devies was: voor het volk, om Christus wil.

Alleen met dit devies zijn de rechten van de mens verzekerd.

Er is nog een woord van Talma voor ons bewaard gebleven: „De democratie zal alleen veilig zijn, als zij zich laat beheersen door de Christus. Aan ons de roeping haar te tonen, dat haar idealen bij Hem veilig en verzekerd zijn”. Voor Talma had het woord democratie een schone inhoud. Het betekende voor hem, dat de arbeider, in zijn dagen in zijn politieke en maatschappelijke rechten beknót en in zijn verplichtingen genegeerd, zou worden een gerespecteerd, vrij mens. Dat spreekt hij uit in zijn in druk verschenen rede: „Mammonkiesrecht of Mannenkiesrecht”, waarin hij voor de arbeiders politieke mondigheid vraagt.

Dat doet hij duidelijk uitkomen in zijn vertaling van de rede van prof. dr. Ad. Harnack: „De Evangelisch sociale roeping”. (1894). In de samenvatting van die rede, zegt Talma, dat wij in de arbeiders „niet meer te doen hebben met standen die onder voogdij staan, maar met gelijkgerechtigde, doch ten dele hulpeloze, en een zekere mate van beschaving gemeengoed is geworden”.

De emancipatie van de arbeidende stand — dat was het ideaal waar Talma voor streed. En zijn „De vrijheid van de arbeidende stand”, een artikelenserie van Patrimonium welke later in brochurevorm is verschenen, is een onafgebroken pleidooi voor het recht van de arbeider.

Voor ons doen de hartstochtelijke pleidooien van Talma misschien ietwat vreemd aan. Maar Talma leefde en werkte in een tijd van overgang. De mindere man, de volksklasse, verpauperd en in zijn meest elementaire politieke en sociale rechten beknót, begon te ontwaken. Met ontroerende aanhankelijkheid was hij bereid ieder te volgen die hem wilde leiden naar een betere toekomst. De agitator, Domela Nieuwenhuis was zo'n leider en er is een tijd geweest, dat Multatuli's „Max Havelaar” als een nieuw evangelieboek in duizenden armoeuwoningen werd gelezen of liever: woord na woord werd gespeld. Tegen deze achtergrond moet Kuyper's felle „architectonische” critiek gelezen worden, moeten wij de strijd zien van Klaas Kater.

Tegen deze achtergrond moeten wij ook zien de strijd van Talma, als dominee eerst, dan als kamerlid en tenslotte als minister.

Talma, de begaafde leider van de omhoogstrevende christelijke arbeiders, is zichzelf en zijn idealen trouw gebleven, ook, ja vooral op de hoge post van minister.

Jac. Wijnands

PERSSCHOUW

Een toespraak tot de Zulu's

Het zendingswerk onder de Zulu's in Zuid-Afrika gaat gezegend voort. Er wordt nu reeds op drie plaatsen gepreekt in Zuid-Natal. In Groothoek in Ngwegwe en in Nompofane. In elk van deze drie plaatsen werd ook al een kerkje gebouwd. Bij de ingebruikneming van de kerk in Nompofane hield ds Vonkeman een toespraak die in het Zendingsblad werd afgedrukt. Ik neem dit hier graag over. Het is boeiend te horen hoe onze zendelingen pogen het evangelie van Jezus Christus aan heidenen te verkondigen. Het is een van de meest klemmende vragen voor welke iedere zending steeds weer geplaatst wordt: Hoe brengen wij de blijde boodschap der zaligheid aan mensen wier gevoels- en denkleven zo totaal anders is als dat van ons?

Hier is de toespraak:

Er is geen slang die zijn hol vergeet, zo zijn jullie gewend te zeggen. Maar, zo gezien, zijn slangen dan heel wat verstandiger dan velen van jullie. Een slang vergeet niet waar hij vandaan komt, waar hij thuis hoort, maar wij, mensen, weten allang niet meer waar wij vandaan komen, bij wie we eigenlijk horen. Als de slang in gevaar is, trekt hij zich terug op zijn veilige hol, maar wij mensen, hebben zo'n veilig hol niet. Evenmin is er een sterke bij wie we kunnen schuilen. Een rund kent zijn eigenaar en een ezel de krib van zijn meester, maar wij hebben allang vergeten bij wie wij behoren, waar ons thuis is, wie ons gemaakt heeft. Velen van jullie kennen God niet. Daarom zijn jullie het waarschijnlijk niet eens.

Want ik ben er al moe van om dagelijks te horen: wij kennen God, wij houden van Hem. Als dat waar is, vertelt me dan maar eens wat zijn werken zijn, of Hij boos is of niet, of Hij

betrouwbaar is. Een bok in het bos die van zijn moeder is weggerend, schreeuwt ook: ik ken mijn moeder, maar dat klagen helpt juist niets omdat hij verdoemd is, helemaal alleen, en niet weet hoe hij weer bij zijn moeder moet terugkomen.

Zo kunnen we wel zeggen: we kennen God, maar wat helpt dat? We weten niet hoe we naar Hem toe moeten gaan. Nee, slangen en ossen zijn wijzer dan mensen, die weten bij wie en waar ze thuis horen.

Kennen jullie mijn vader? Hij woont ver weg, over de zee; hij is een oude man, hij is kaal. Maar als ik jullie dit nu niet verteld zou hebben, zou je 't nooit geweten hebben. Ik alleen kan jullie vertellen wat voor een soort man mijn vader is omdat ik zijn zoon ben, en hijzelf ver weg is. Als je de woorden van mijn vader zou willen horen, moet je naar mij toe komen. Ik ben zijn mond.

God in de hemel is ver weg. Je kunt zomaar niet naar Hem toe. Hij heeft een Zoon. Jezus Christus is Zijn naam. Deze is nu de weg naar God toe. Hij is de brug tussen God en ons.

Hij is de ladder tussen hemel en aarde. Hij is de weg, de waarheid en het leven. Natuurlijk kun je wel proberen om zonder Jezus Christus naar God toe te gaan. Je kunt schreeuwen: God, luister dan toch naar onze klachten, maar dan zegt Hij: Ik ben doof, ik hoor je niet eens. Je kunt roepen: God, zie dan toch dat onze kinderen sterven en griep hebben, maar dan antwoordt God: ik ben blind, ik zie niets. Zijn Zoon Jezus Christus is de enige weg. Hij laat ons Zijn Vader zien. Hij is de weg naar boven, en de deur van het huis van God. Hijzelf.

Willen jullie zegen ontvangen in je leven? Kwijtschelding van je kwaad? De ingang in de hemelse vreugde? Willen jullie God zelf ontvangen? Dat zijn prachtige wensen; maar dan moet je de juiste weg vinden, en dat is Zijn Zoon. Hij is geen weg die zomaar ergens ophoudt. Hij faalt niet. Als je die weg gaat, kom je ook zeker waar je zijn moet, net zoals de slang weer in zijn veilige hol terugkeert. En denk nu niet dat Jezus Christus die weg naar God alleen wijst maar zelf bij het begin blijft staan. Hij zelf is de weg. Hij gaat mee. Je moet over Hem heen. Hem aannemen.

Dan ondervind je ook wat echt leven is. Dat betekent dat God met je is, in de mijnen in Johannesburg en als je de bokken 's avonds naar huis drijft. Dat alles wordt het deel van degene die over de weg Jezus Christus wandelt, naar God toe. Ik laat je nu niet de poten van de buffel grijpen (= bedrieg je niet); deze woorden zijn net zo sterk als de muren van deze kerk sterk zijn.

Verder wordt alles veel makkelijker. Alle mensen die Jezus Christus niet kennen, voelen wel dat ze hun zaken met God op de een of andere manier in orde moeten maken. Sommigen doen dat door middel van de voorvadergeesten. Maar slagen doen ze niet. Anderen denken dat de blanke dominee de brug is tussen hen en God. En vragen: bid voor ons, maak onze zaken met God in orde.

Maar Jezus Christus is de weg. Hij heeft de zaken tussen God en de mensen allang in orde gebracht. Hij is gefolterd aan het kruis en voor ons gestorven en opgestaan. Wat wij nog moeten doen, is alleen over de weg Jezus Christus gaan. Dan komt het vanzelf in orde.

Daarvoor heeft Hij gezorgd. Hij is immers onze pas. Ja, die passen. Die heb je maar nodig. Als je naar Durban gaat, en naar Ixopo en naar Pietermaritzburg. Elk de zijne. De pas van de buurman te lenen helpt niet. Maar Jezus Christus is onze pas, als we voor God verschijnen. Dan zegt God: man, vrouw, waar is je pas, je kunt hier bij mij in mijn huis zomaar niet binnen. Maar zie, dan kunnen we antwoorden: we komen tot U in de naam van Jezus Christus; Hij was onze weg, Hij is onze pas, onze namen staan daarin. En dan gaat het hart van God en gaan de deuren van Zijn huis wijd voor ons open.

Daarom bouwen we hier een kerk, om jullie te leren de weg Jezus Christus te gaan, naar God. Maakt daarom elke zondag de kerk hier vol op Nompofane.

Laten we met al onze zendelingen meebidden en meelevén!

C. V.

De synodale Kerken en de Wereldraad

Met grote belangstelling hebben onze lezers ongetwijfeld geprobeerd kennis te nemen van wat op de Generale Synode van de synodale Kerken inzake de Wereldraad werd gezegd. Uit wat in de Pers daarover werd geschreven was dat niet zo na te gaan. In Getrouw gaf de heer Warnaar, die lid was van de synodale commissie welke zich met de kwestie van een eventuele aansluiting bij de Wereldraad moest adviseren, een duidelijk overzicht ten aanzien van de stand van zaken in dezen.

Hier volgt wat hij schreef:

Zoals door de pers algemeen bekend is ge-

worden, heeft de Generale Synode van de Gereformeerde Kerken in haar laatste zitting uitvoerig aandacht geschonken aan het vraagstuk van de eventuele aansluiting van deze kerken bij de Wereldraad.

Ingevolge de door de vorige synode gegeven opdracht hadden Deputaten hun studie over het vraagstuk „Pluriformiteit en Oecumeniciteit” voortgezet. Met allerlei instanties was overleg gepleegd, schriftelijk of mondeling. Prof. Berkouwer en Ds. E. G. van Teylingen hadden, als waarnemers van de Gereformeerde Kerken, zowel de Assemblee van de Wereldraad in New-Delhi, als het Vijfde Plenaire Congres van de ICCC te Amsterdam bijgewoond. De rapporten daarover waren in het rapport van Deputaten opgenomen.

Het rapport kwam tot de conclusie dat er voor de Gereformeerde Kerken geen principiële bezwaren behoeven te bestaan tegen het aanvaarden van een grondslag als die van de Wereldraad voor oecumenisch verband en dat voorts „en in het bijzonder karakter van de Wereldraad als oecumenische organisatie, en in de wijze waarop zijn grondslag functioneert, geen doorslaggevende verhinderende voor de Gereformeerde Kerken gelegen is, om zich bij de Wereldraad aan te sluiten.”

Hiermede werd afgeweken van het standpunt dat door de Generale Synode van Den Haag in 1950 werd ingenomen (en in Rotterdam in 1952 werd bevestigd), die o.a. uitsprak „dat de Wereldraad van Kerken in zijn huidige vorm de basisformule wel stelt, maar geen enkele verantwoordelijkheid aanvaardt ten aanzien van de wijze, waarop de participerende kerken en de aangewezen kerkelijke gedelegeerden deze grondslag voor zichzelf aanvaarden en uitleggen, waardoor de inhoud er van wordt gerelativeerd en de duidelijkheid van dit evangelie feitelijk geloofchend wordt.”

Om verschillende praktische redenen stellen deputaten voor dat de synode geen stappen zal doen tot aansluiting bij de Wereldraad, maar wel stellen zij voor dat de synode „kennis geve van het gewijzigde standpunt der Gereformeerde Kerken met betrekking tot de grondslag van de Wereldraad van Kerken aan de kerken met welke de Gereformeerde Kerken in de Gereformeerde Oecumenische Synode samenwerken”.

De synodale commissie, die over deze zaak moet rapporteren viel in tweeën uiteen, Commissie A ging over het algemeen met het rapport van Deputaten en hun voorstellen accoord, Commissie B had daartegen onoverkomelijke bezwaren.

Een gehele dag is op de synode over deze zaken gesproken, de algemene indruk, was dat de partijen elkaar geen stap nader waren gekomen en dat onder deze omstandigheden een tweede ronde geen zin had.

Prof. Ridderbos zegt daarvan in het Gereformeerde Weekblad o.a.:

„Een zaak, waarbij men zonder twijfel van een zekere machteloosheid mag spreken is de oecumenische kwestie, in het bijzonder de verhouding van onze kerken tot de Wereldraad. De machteloosheid zit voor mijn besef vooral daarin, dat wij telkens weer volkomen buiten staat blijken elkander te overtuigen, en dat het soms moeite kost van de ander te geloven, dat hij ernstige notitie neemt van argumenten.”

Daarmede kunnen wij volkomen instemmen. Prof. Ridderbos zegt dan verder in zijn artikel o.a.:

„Maar er was ook een tegenstandpunt, in zijn meest consequente vorm voorgedragen door de aanhangers der ICCC in de Synode. De strekking daarvan is, dat de Wereldraad niet alleen in zijn eigen organisatie afwijking van zijn grondslag zou toelaten (ondanks de bewering van het tegendeel) maar ook al dan niet uitgesproken bedoeling heeft de vermenging van alle soorten van Christendom, alsook van het Christendom en de andere religies mogelijk te bevorderen.”

Wij menen dat hiermede aan het standpunt van deze tegenstanders geen recht wordt gedaan.

Naar onze mening ligt het voornaamste verschilpunt tussen voor- en tegenstanders hierin, dat de voorstanders menen dat het voor de Gereformeerde Kerken aanvaardbaar is als de in de Wereldraad samenwerkende kerken in hun officiële uitspraken niet in conflict komen met de basis en bereid zijn zich op die basis te laten aanspreken. De tegenstanders stellen de vraag wat dat „aanspreken” eigenlijk inhoudt. Als dit alleen maar betekent dat Bijbelgelovige Christenen daarover spreken mogen, en dat men daar al of niet met instemming naar luistert, maar buiten de vergaderingen van de Wereldraad tegelijkertijd boeken of artikelen mag schrijven, die daarmede vierkant in strijd zijn, menen de tegenstanders dat dit „aanspreken” van niet zoveel waarde is.

Toegegeven wordt dat zich in de Wereldraad ook vrijzinnige kerken bevinden. Maar dit „aanspreken” heeft op hen nog nooit zoveel indruk gemaakt dat zij tot de conclusie zijn gekomen dat zij op deze basis niet kunnen samenwerken, en daarom eerlijkheidshalve voor het lidmaatschap dienden te bedanken.

De „Reformed Churches van Australië” gronden hun afwijzing van de Wereldraad op de oecumenische tolerantie en de dogmatische onverschilligheid die daar, naar hun mening, heersen, en zeggen: „Aangezien de Wereldraad van Kerken niet bereid is aan te geven, hoe de grondslag moet worden geïnterpreteerd, heeft de Raad de weg voor vrijzinnige kerken geopend zich aan te sluiten, zoals uit de praktijk blijkt.”

En dan is er nog iets — De waarnemers van New-Delhi zeggen o.a.: „Nemen wij de officiële stukken en besluiten voor ons, dan is daarin niets dat bepaald met de basis strijdt. Waarmede niet gezegd is, dat daarin het klare geluid van de basis overal doorklinkt. Daarvoor moet soms met teveel omzichtigheid en voorzichtigheid gesproken worden, zal gezamenlijk spreken mogelijk zijn.”

Hiertegen hebben de tegenstanders hun ernstige bezwaren. Zij menen dat juist die dingen waarover het in de basis gaat, zo hoog en zo heilig en zo belangrijk zijn, dat omzichtigheid en voorzichtigheid, die oorzaak zijn dat dit klare geluid niet doorklinkt, fout zijn en ongeoorloofd.

Zij menen dat juist hier het onaantvaardbare van de Wereldraad duidelijk spreekt. Want deze omzichtigheid en voorzichtigheid, die in acht moeten worden genomen om tot een gezamenlijke uitspraak te kunnen komen zijn ook oorzaak dat de Wereldraad nog nooit heeft kunnen komen tot een duidelijke uitspraak over het verlossend werk door onze Zaligmaker aan het Kruis volbracht toen Hij Zijn bloed stortte voor onze zonden.

Tenslotte nog één opmerking. Dr. Ridderbos zegt dat de tegenstanders beweren dat de Wereldraad „de al dan niet uitgesproken bedoeling heeft de vermenging van alle soorten van Christendom alsook van het Christendom en de andere religies zo veel mogelijk te bevorderen.”

Wij zijn van mening dat de bedoeling van de tegenstanders hier niet geheel juist wordt weergegeven. De Wereldraad zelf heeft inderdaad nooit enige officiële uitspraak in deze geest gedaan. Wij willen zelfs gaarne onze overtuiging uitspreken dat in de Wereldraad tal van personen meewerken die dit helemaal niet willen. In hun rapport wezen de tegenstanders er alleen op dat in de bij de Wereldraad aangesloten kerken heel wat figuren zijn die deze kant wél uit willen. En dat sommige van deze figuren ook in de Wereldraad een belangrijke plaats innemen.

Ter illustratie werd o.a. herinnerd aan het Festival of Faith dat in 1955 in San Francisco werd gehouden waar men volgelingen van Confucius, Hindoes, Boeddhisten, Christenen, Mohammedanen en Joden samen liet zingen en bidden.

Deze bijeenkomst werd geleid door Dr. O. Frederick Nolde, die toch in de Wereldraad een zeer belangrijke plaats inneemt. Het bekende Amerikaanse blad The Christian Century zei van deze vergadering „Zij noemden God met verschillende namen”.

In dit verband werd door de tegenstanders, na eerst uitdrukkelijk gesteld te hebben „dat deze dingen niet door de Wereldraad zelf werden georganiseerd” opgemerkt dat deze geest wel in de Wereldraad leeft, en naar hun mening, gezien wat er in de wereld gebeurt, steeds verder voortwoekert.

Hiermede hebben wij nog weer eens getracht enkele dingen te verduidelijken en mogelijke misverstanden weg te nemen. Zal het helpen? Of zal opnieuw blijken, dat, zoals Prof. Ridderbos schreef, „onze machteloosheid vooral daarin zit, dat wij volkomen buiten staat blijken elkander te overtuigen, en dat het soms moeite kost van de ander te geloven, dat hij ernstige notitie neemt van de argumenten”? Wij vrezen het laatste.

Maar God is machtig. En allen die op de een of andere wijze bij deze uiterst belangrijke zaak betrokken zijn, mogen en moeten blijven bidden om de leiding van Gods Heilige Geest dat Die ons allen de juiste weg moge wijzen.

Wat zal de synode straks besluiten.
De ontwikkeling der dingen sinds 1950 voorspelt weinig goeds.
C. V.

KERKNIEUWS

Beroepen te Wormer: R. Brands te Oegstgeest.

Aangenomen naar Nagele (N.O.P.): J. van Dijk te Nijkerk;
naar Oldehove: P. van Gorp te Albany (West-Australië).

Promotie. Ds J. de Vuyst, Chr. Geref. predikant te Amsterdam-Oost, hoopt in mei aan de Theol. Hogeschool te promoveren.

Geslaagd voor het kandidaatsexamen aan de Theol. Hogeschool de heer S. Braaksma, Hendrik van Viandenstraat 54, Kampen.

Candidaats-examens: Geslaagd voor het kandidaats-examen de heer B. Meijer, Vloeddijk 56, Kampen.

Ten Have vacuumkoffie is lekkere koffie! Meeten na 't branden in vacuumblik verpakt. Branderij-vers, zonder aroma-verlies! Bovendien verkrijgbaar in speciale Melitta-maling! Poederfijn, reuze zuinig. Heel lang houdbaar en vers tot het laatste schepje.

TEN HAVE VACUUM KOFFIE

Verser dan zelf gemalen!

De komende synode

De classis Alkmaar-Zaandam van 22 jan., stelt aan de e.k. Part. Synode van Noord-Holland voor in de credentiebrief van de afgevaardigden dezer P.S. naar de Generale Synode het volgende op te nemen.

1. De Part. Synode geeft aan haar afgevaardigden opdracht om ter Generale Synode alleen te handelen en te besluiten over die zaken, welke tevoren hetzij door de samenroepende kerk, hetzij rechtstreeks door de adressant aan de kerken zijn bekendgemaakt en derhalve ter mindere vergadering besproken hebben kunnen worden.

Tevens hebben de afgevaardigden de opdracht om alle stukken, welke niet betrekking hebben op zaken, die door de kerken zelf aan de Generale Synode zijn voorgelegd, van het agendum der Generale Synode te doen afvoeren. Mochten zij bij enige desbetreffende zaken daarin niet slagen, zo wordt aan de prudentie der afgevaardigden overgelaten, of zij aan de behandeling van zulk een zaak zullen meewerken.

En met betrekking tot zaken van appel naar art. 31 K.O. is hun opdracht om geen appèlzaak in behandeling te doen komen, die al op een mindere vergadering als appèlzaak heeft gediend, omdat de regel naar art. K.O. gehandhaafd moet blijven, dat er bij enig geding niet meer dan één adres van appèl is, zulks onverminderd het slot van art. 31.

2. Wat de wijze van behandeling ter Generale Synode betreft, geeft de Part. Synode aan haar afgevaardigden opdracht om aan de Generale Synode voor te stellen alle zaken, die te voren in de mindere vergaderingen behandeld hebben kunnen worden, als regel niet vóór-onderzoek naar ter Generale Synode te vormen werkcommissies te zenden, maar deze direct in algemene behandeling te nemen, omdat deze zaken aan de afgevaardigden voldoende bekend kunnen zijn.

En betreffende zaken, die de Generale Synode niet voldoende zal kunnen afhandelen, is de opdracht aan haar afgevaardigden om zulke zaken niet op de een of andere wijze aan een volgende synode te doen overdragen, maar naar de kerken zelf terug te verwijzen, zodat de kerken zelf dan tegen een volgende synode kunnen nagaan, of enige dergelijke zaak opnieuw op die volgende Generale Synode heeft te dienen.

3. Verder hebben de afgevaardigden ter Generale Synode de opdracht om onder geen beding mee te werken aan het van de synode doen uit gaan van getuigenissen, open brieven en dergelijke.

ADRESSEN

Onnen (Gr.) scriba: J. L. Berends, Dorpsweg 39, Onnen (post Haren).

De kerk is telefonisch te bereiken via no. 05906-320 t.n.v. Ds G. Lievaart.

Preekvoorziening: G. Swaving, Felland 13, Onnen (post Haren). Tel. 05900-44098.

KORT VERSLAG

van de vergadering van curatoren en hoogleraren van de Theologische Hogeschool te Kampen, op 13 februari 1964 in het gebouw van die School, aan de Broederweg, gehouden.

1. Alle curatoren en hoogleraren zijn aanwezig, behalve prof. dr H. J. Jager, van wie bericht over vordering van zijn herstel ter tafel is.
2. Na opening der vergadering leest de president psalm 127 en gaat hij voor in gebed.
3. De notulen van 6 december 1963 worden gelezen en vastgesteld.
4. Ingekomen:

a. brief van de classis Utrecht-Breukelen, waarin in overweging wordt gegeven een leeropdracht of studium generale inzake actuele en met name economische en sociale vragen in te stellen. Deze brief wordt ter fine van advies in handen van de senaat gegeven.

b. afschrift van een brief, waarin afzender mededeelt als contribuant der Theologische Hogeschool te bedanken; v.k.a.,

c. afleveringen van de bladen „De Wachter” en „Onze Kerkwachter”;

d. dankkaartje van een pas gehuwd echtpaar; v.k.a.,

e. brief van prof. dr H. J. Jager, meldende, dat zijn hooggeleerde zich op medisch advies voor de duur van de lopende cursus nog van arbeid moet onthouden;

f. brief van mejuffrouw C. J. J., dankbetuigende voor door curatoren getroffen maatregelen;

g. brief van deputaten financieel over uitkering van toelagen, waarover geen genoegzame duidelijkheid bestond; de secretaris heeft reeds de ter opheldering nodige, maar tot nadere verzuimde informatie verschaft. Goed gevonden.

5. ds J. van Bruggen biedt verslag van zijn ingevolge opdracht verrichte werkzaamheden in het belang van de verzorging der bibliotheek. Er worden enige maatregelen getroffen om de goede verzorging der groeiende bibliotheek te bevorderen.

6. middagpauze;

7. Lector ds D. K. Wielenga komt ter vergadering en legt haar enige vragen betreffende de opleiding voor. Deze vinden een goed gehoor bij de curatoren. Zij vragen, voor zij hierover tot een besluit komen, het advies van de senaat der hoogleraren.

8. Bij de rondvraag wordt enige bespreking gewijd aan de voortgang der doctorale studien.

9. Na dankzegging bij monde van ds J. Meester sluit de president deze vergadering.

Voor de curatoren,
J. van Bruggen, h.t. assessor.

BERICHT:

Het bestuur van de Vereniging van Gereformeerde Studenten te Rotterdam (V.G.S.R.) deelt mede, dat het zich op 29 januari 1964 als volgt heeft samengesteld: L. Douw, praeses; N. E. Haas, Ab-actis; H. J. Otten, fiscus.

Het ab-actiaat is gevestigd: Adr. Mildersstraat 70 B, Rotterdam-6. Vacantie-adres: Mauritsstraat 58, Zwolle.

Jongeman zoekt

CORRESPONDENTIE

met net meisje van 24-29 jaar.

Brieven onder no. 24 aan bureau van dit blad, Slotlaan 220, te Zeist.

Drukkerij Steenberg

ZEIST - TELEFOON 03404-12452

Periodieken

Boekwerken

Handelsdrukkerij